

Posudek bakalářské práce
Víta Hláška
Etika osvobození v díle Enrique Dussela

Bakalářská práce V. Hláška byla předložena na katedře teologické etiky v oboru Evangelická teologie.

Forma a úroveň zpracování

Práce má všechny požadované náležitosti, formální úprava odpovídá požadavkům kladeným na písemné kvalifikační práce, na velmi dobré úrovni jsou i jazyk a styl práce.

Práce má 50 stran čistého textu plus úvodní anotace a závěrečný seznam literatury, celkem 61 stran.

Poznámkový aparát (celkem 123 poznámek pod čarou) je psán úsporně, zkrácenými odkazy na citovaná díla, která jsou pak se všemi náležitostmi uvedena v závěrečné bibliografii. Poznámky jsou užity přiměřeně, nikoli nadbytečně či formálně. Chyba se vloudila do pozn. 34, kde je zjevně seznam publikací defektní.

Bibliografie obsahuje 13 monografií (10 z nich v angličtině), 5 odborných článků (většinou recenzních) v angličtině a 8 odkazů na elektronické zdroje, z nich jeden španělský a jeden český, ostatní v angličtině.

Jazyk a styl práce již byly pochváleny, občasné nepřesnosti v pravopise najít lze (např. str. 8 jméno Gutierrez, str. 14 pozn 17 a 20 – překlep ve slově desarrollo se pak důsledně opakuje až do závěrečné bibliografie elektronických zdrojů), vyšinutí z vazby na str. 22 (dnes se počet knih ... čítá na více...), překlepy (str. 25, 27, 31, 41), rozhodně však nedosahují míry, která by rušila nebo snižovala úroveň práce.

Užité zdroje jsou zvoleny dobře, jde o kvalitní a závažná díla ke zvolené tématice, vzhledem k tomu, že problematika teologie osvobození je v češtině poměrně málo zpracovávána a zvolený autor – Enrique Dussel nebyl, pokud je posuzovateli známo, v české teologické produkci nikdy obšírněji pojednáván, je většina zdrojů v angličtině a o to výš je třeba hodnotit zpracování textu s množstvím (dobře) překládaných citací a terminologie.

Po stránce formální je tedy předložená práce vysoce nadprůměrná.

Obsahové hodnocení

Autor práce popsal svůj cíl do značné míry již titulem práce. Jak uvádí, jde mu o to, „představit a následně kriticky analyzovat dílčí aspekty etiky osvobození“ v díle E. Dussela (str. 16).

K formulaci cíle a metody se dostává poměrně pozdě, protože svému výkladu o metodě (kap. 3) předsunul dvě krátké prolegomenální kapitoly o orientaci a historii teologie osvobození (1 a 2). Ačkoli nejsou meritorně důležité pro interpretaci hlavního tématu, nejsou zbytečné, protože objasňují řadu důrazů, které jsou v dalším textu předpokládány a není nutno je znovu vykládat. Navíc zde autor osvědčil jak svou obeznamenost a tematikou, tak schopnost ji srozumitelně, strukturovaně a stručně shrnout.

Vlastní jádro práce je obsaženo v dalších třech kapitolách. Pokus o stručný nástin života a díla E. Dussela (kap. 4) a výklad a analýza jeho etiky (kap. 5 a 6). Sedmá kapitola pak tvoří závěr práce.

Témata obsahových kapitol jsou zpracována přehledně a srozumitelně, s patrnou snahou nezůstat u konstatování, ale předložit i kritiku – nejzřetelněji v části 5.4 – vztah k eschatologii a sklon k absolutizaci, kde dá autor zaznít kritickým hlasům.

K několika aspektům výkladu lze vznést kritické připomínky.

První je výklad o korporealitě (k. 5.3 – str. 27nn). Zůstává poněkud nedořečen, korporealita je vymezena spíše negativně, ale její pozitivní obsah zůstává skryt. Je-li opakem negativně vnímané tělesnosti, co je tento opak? Dozvíme se, že umožňuje člověku stát se osobou (s. 29). Je to jakýsi ideální základ pozemského lidství? Lidská schopnost k dobru (která má v ř-k. antropologii své pevné místo)? Jde o neurčitost u Dussela samotného, nebo se nepodařilo jeho pojetí postihnout dost jasně?

Druhým podobným momentem je otázka pojetí jinakosti. V kapitole 6.6 (Setkání s Jiným) je řečeno, že Dusselův přístup redukuje či umenšuje jinakost druhého, není však zřejmé, jak k tomu dochází.

A poslední připomínka, autor sice úmyslně nechá otevřenou otázku, zda je sociologická marxistická analýza oddělitelná od materialismu (kap. 6.4) ale zde by bylo patrně dobré alespoň konstatovat, že zatímco dříve zmíněná vatikánská Instrukce (pozn. 57 na str. 32) neoddělitelnost postuluje, teologové osvobození trvají na tom, že oba aspekty oddělit lze a také je přísně oddělují.

Závěr

Předložená práce splňuje bohatě kritéria pro bakalářskou práci v oboru Evangelická teologie a patří rozhodně k pracem velmi dobrým. Je třeba ocenit jak odvalu a objem práce, který autor vykonal zpracováním převážně zahraniční literatury, tak úroveň zpracování, a konečně i odvahu ke kritickému hodnocení.

Práce není dokonalá, ale z hlediska předpokládaných kvalit je v kategorii mimořádně dobrých.

Samozřejmě ji doporučuji k obhajobě a navrhuji klasifikaci velmi dobře až výtečně.

Praha 9. 9. 2014

doc. J. Halama, Dr.